

Un centre de teatre en marxa

Entre els mesos de febrer i març es posaran en marxa les diferents sales del Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana. Amb vocació d'híbrid, i amb una estrena que sembla una declaració d'intencions: en castellà i amb gran parafernàlia pressupostària. La supervivència del teatre a València demana, però, una altra estratègia.

Enric Sòria

Aquest 23 de febrer s'inaugura el Centre Dramàtic de la Generalitat Valenciana. Un espectacle del Tag-Teatre de Venècia, *Freaks*, en coproducció amb el Centre, serà l'encarregat d'obrir el foc a la Sala Olympia, qualificada per a l'ocasió d'espai alternatiu. La inauguració de la Sala Rialto, la principal de les tres amb què comptarà el Centre, tindrà lloc el dia 29 del mateix mes, amb la primera producció exclusiva: *La marquesa Rosalinda* de Valle-Inclán. Un muntatge on, pel que sembla, s'ha tirat la casa per la finestra. Les activitats paral·leles, però, s'hauran iniciat una mica abans, el 18 de febrer, amb una exposició sobre màscares a l'Ateneu Mercantil de la ciutat.

La sala dedicada a les noves tendències s'inaugurarà a començaments de març amb *Un home d'urgència*, de Max Gericke —autor inèdit a l'Estat espanyol—, un monòleg que interpretarà Teresa Lozano. La programació de la curta temporada d'enguany inclourà també una coproducció amb el Centro Nacional de Nuevas Tendencias de Madrid, *El sapertón*, i una altra amb el Centre Dramàtic de la Generalitat de Catalunya, *La història del virtuós cavaller Tirant lo Blanc*, que es podrà veure a València a partir d'abril.

El centre compta amb un pressupost inusitat, quasi 250 milions de pessetes —en realitat uns 190, la resta és la previsió mínima de recaptació—, als quals cal sumar els 200 milions que es gastarà l'IVAECM (Institut Valencià d'Arts Escèniques, Cinema i Música) per pagar-hi el personal i equipament. Quatre-cents milions, tot plegat, en quatre mesos, per força s'han de conèixer.

El plat fort de la inauguració és, sens dubte, el Valle-Inclán del Rialto (i ací ja comencem: una obra en castellà, allunyada en el temps i l'espai i no particularment *frapant*). Un director de luxe, Alfredo Arias, que, en paraules del màxim responsable del Centre Dramàtic, Antonio Díaz Zamora, és un dels cinc directors més prestigiosos del teatre actual, i un repartiment que fa un cert goig, amb Antoni Valero, Rosa Novell, Queta Claver, Germán Cobos, Pepa López, Maribel Rocatti i Al Víctor en la capçalera.

Actors coneguts i valuosos. Una altra cosa és que servequen per fer afir-

Seu de l'IVAECM. A la dreta, Antonio Díaz Zamora.

macions de l'estil de «Així hem recuperat Antoni Valero per al teatre valencià». Antoni Valero ha treballat bé i ha triomfat a Barcelona i a Madrid i, si no és un boig, com que no hi ha més cera que la que crema, quan acabe *La Marquesa* se'n tornarà.

¿Una estratègia adequada?

En els mitjans professionals i burocràtics annexos de Madrid es tendeix a considerar els Centres Dramàtics perifèrics —amb la lamentada excepció de Barcelona— no com a nuclis alternatius de producció sinó com a mercats de venda del teatre produït, pastat i cuinat a la capital. De primer es dona per descomptat que, fora de Madrid, l'única proposta teatral possible és la pública, després s'estimulen els muntatges cars, ambiciosos i descontextualitzats. D'una banda, un projecte perifèric ambiciós sempre resultarà molt més car que a Madrid, ja que cal buscar els professionals experts i els noms prestigiosos sempre fora; de l'altra, la inexperiència sempre es paga i les

Una vocació dramàtica

El 15 de gener d'enguany, al consell de teatre de la Conselleria de Cultura Valenciana es reobria un vell tema de debat entre la professió teatral valenciana i les institucions. Un debat que ens recorda de nou l'anguniósa situació del gremi en aquest país, ara com abans.

Descartat el Centre Dramàtic com a remei que cure tots els mals del teatre valencià —el Centre tampoc no ha pretès mai ser-ho—, Manolo Molins feia a la Conselleria una de les propostes més raonables dels darrers temps: obrir una sala, contractada per la Conselleria, que servessa de plataforma als muntatges i grups valencians no institucionals, com fa el Romea a Barcelona. El fet, cada punt més evident, que la professió valenciana s'ha quedat sense locals, ha dut conseqüències tan delirants com que obres d'èxit a comarques no s'han pogut estrenar al cap i casal. I en aquestes condicions és impossible de continuar.

La majoria de teatres va estar d'acord amb els plantejaments de Molins, amb les reticències de Casimiro Gan-

Manolo Molins: «A València el teatre és jove».

día, responsable del Teatre Principal, qui avisà del perill que esdevinguera una sala marginal com ho havia estat l'Escalante. Algú va retrucar-li que l'Escalante, que havia anat prou bé, només va esdevenir marginal quan la manca de publicitat així ho va decidir, justament amb Casimiro al front.

«Jo sóc contrari als catastrofismes —ens assegura Molins—. És un error dir que el teatre es mor. A Valèn-

Juli Leal: «Una sala no marginal, sinó decent».

cia és molt jove, té 10 o 12 anys, ja que no té cap relació amb el que es feia els anys 50. El catastrofisme és la coartada per no fer res ».

Juli Leal s'hi mostrava completament d'acord. «Trobe que la sala que proposa Molins és necessària. El Centre Dramàtic ja farà massa si segueix la trajectòria marcada. Caldria, a més, que no fóra una sala marginal, com el Micalet, sinó una cosa decent».

Per a l'actriu Empar Ferrer, «el problema és que el teatre no-estatal pot acabar-se. De moment, no hi ha cap sala a València per als muntatges valencians. Si un muntatge barat costa uns deu milions, fer un màxim de 20 bolos pels pobles no paga, òbviament, l'esforç. Amb tot, segueix eixint gent jove i vàlida, però no troba manera de viure del teatre». Segons l'actriu, el problema de fons és el de sempre: «la gent no creu en aquest país, ni que des d'ací es puguen fer coses, consolidar estructures, vendre un producte propi i interessant».

Per a Antonio Díaz Zamora la proposta de Molins «és molt raonable i molt lògica i jo mateix he fet alguna proposta d'aquest tipus. Com més locals hi haja millor. Quant a la seua viabilitat ara, ja no puc dir res».

Per a Rodof Sirera es tracta d'una iniciativa convenient: «sales com aquestes estan en funcionament a molts indrets i faciliten el contacte dels grups teatrals amb el públic, que a València, ara, és ben difícil».

Mentrestant, els muntatges valencians segueixen sense poder representar-se i aquest ofici continua sent un viacrucis que condemna a l'emigració o al canvi de treball. Amb Centre o descentrats, a València aquesta és una vocació dramàtica. □

possibilitats d'errors en aquests muntatges són màximes. Vist des de Madrid, els Centres Autònoms mai no podran competir amb el ministeri i a la llarga es cansaran de balafiar milions en fracassos. A la primera punxada, la sagnia de milions esdevé desprestigi dels promotors polítics i tot seguit els Centres Dramàtics «de províncies» perdran les ínfulas creatives i començaran a funcionar com cal, com a xarxa de comercialització de l'únic centre teatral que pot existir: el central. La programació del Principal, després de

l'espectacular esvarada de *Fiestaristófanos*, ens ofereix un exemple palmari: Casimiro Gandia no ha tingut cap oportunitat d'equivocar-se de nou.

L'esquema central podria, però, fallar a València per les mateixes raons —a més menuda escala— que ha estat inaplicable a Barcelona. En primer lloc, si més no per la demografia, la societat valenciana sí que podria sostenir una producció teatral pròpia, digna i ben encarada. València compta també amb vida teatral no institucional i, almenys,

no hauria d'importar-ho *tot*. Per reeixir només cal sensatesa: fer un públic a casa i anar creant a poc a poc un producte teatral amb estil propi que arribe a ser atractiu ací i fora. De moment, però, s'ha seguit l'altre model, el que pot dur al desastre. Encara que algunes declaracions de Díaz Zamora, com el desig de crear un nucli estable de professionals, van en la direcció del treball constant, lent, menys espectacular al començament, però l'únic veraderament útil per al teatre a València. □